

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénutca Sikó-ház, 36 számmal.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pft, külföldre évenyenként 4 pft.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden negyhasábas egy sor után
számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetés, hirdetések, reklamációk sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

XLII. *)

1647. Wéer Farkas ur	500 pft. urb.p.
1648. Tolnay Gábor ur	500 "
1649. Kendellő Pál ur	200 "
1650. Gál János ur	100 "
1651. B. Győrffy Pál	100 "
1652. B. Győrffy Pálné, szül. Szilassy Ágnes	100 "
1653. B. Győrffy Ágnes	100 "
1654. Szabó Farkas ur	100 "
1655. Szabó Farkasné, sz. Dániel Polixena	100 "
1656. B. Győrffy Károly 332 pft értékű könyvet és	168 "
1657. Özv. gróf Kornis Zsigmondné, báró Győrffy Berta	100 "
1658. Özv. Gorove Mária	100 "
1659. Pinzkéri Ferencz ur	100 "
1660. Zachariás Antal ur	100 "
1661. Woititz József ékszerész hét darab kötelezvényben	296 "
1662. Csernovics Julia és Hähling Róza	100 "
1663. Ifj. Zathureczky István ur a) 10 féle kövületet; b) egy régi vas-inget; c) 1 1644-beli tallért; d) öt dr. ezüst-érmét; e) 19 dr. régi romai, lengyel és magyar ezüst-pénzt; f) 4 darab régi rézpénzt; g) öt dr. réz-érmét.	
1664. Mojsisovits Vilmos, Duchony Ferencz és Kugler János bécsi technikusok néhai Vajda Péter életnagyságu mell-szobrát.	
1665. A székely-udvarhelyi ev. ref. tanuló ifjuság által rendezett táncvizsga tiszta jövedelmét 66 pft és egy török tallért.	
1666. Pájer Antal esperes és tiszafüredi plebános ur négy dr. cs. aranyat.	
1667. Sujánszky Antal, Pest-Józsefvárosi plebános ur 2 dr. cs. aranyat.	
1668. Id. b. Wesselényi Ferenczné, egy Hadadon talált régi sarkantyút és egy csákányt.	
1669. Kolozsvári Dániel ur Bukurestből öt darab orosz, és öt dr. török forgalmi ezüst-pénzt, 36 dr. parát, 5 apró ezüst-érmét, 34 dr. régi réz-érmét.	
1670. Farkas Dénes ur egy rend. részv.	5 pft
1671. Csoma Dániel ur egy r. r.	5 "
1672. Góla Péter ur egy r. r.	5 "

*) Ezen közleménnyel minden, e napig tett ajánlatok vagy. küldemények közlése tevőszóval: kértnek mindazok, a kiknek ajánlatok és tettleges küldemények akár nem, akár hibásan közöltek, megigazítás végett nyilatkozataiknak a muzeum-egyleti ideiglenes bizottsághoz minél előbb beküldésére. Ily különböző alapokon nyugvó s különböző módokon tett bejelentéseknél a tévedést kiküldetlenség lehet.

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irta

HALMÁGYI SÁNDOR.

II.

S z i d ó n i a.

(Folytatás.)

Szidónia, árnyas pillán a legforróbb hála könyei ragyogtak.

— Nevezd őt, Szidónia, nevezd meg nekem a nagylelkű fejedelmi hölgyt, hogy tisztelettel hajoljak meg, ha majd nevét említik előttem avagy látni fogom magas személyt! Mond: hogy hívják őt? — kérde Márkházi lelkesülten.

— Saphira! — viszonzá a halvány lányka röviden.

— És tovább... családi neve? — kérde amaz kíváncsián várva feleletre.

— Családi neve? ... Ő a havasalföldi vajda, Moyszin, leánya.

— Tehát idegen ez országban!?

— Származására nézve igen; de életének nagyrészt Izabella, János-Zsigmond és a most uralkodó két Báthori udvaránál töltve, Erdély honleányai közt akár érzelmei, akár szokásainál fogva otthon érzi magát, s mivel

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 117-dik számát.

emlékei és birtokai őt e hérczes hazához kötik, alig hiszem, hogy már ez életben elhagyja Erdélyt. A nemes Késér családának ama nagy gazdagságáról és roppant testi erejéről híres fia hozta őt ki Havasalföldről, a hová követséggel ment volt; de nem elhívtén együtt boldogul, hamar elváltak és úgy ment később másodsorú férjhez a híres lengyel tanácsoshoz, a kiről az imént beszéltem.

— Nizovszky Szaniszlóhoz!?

— Hozzá.

— A ki anyáddal rokonságban állott!?

— Igen.

— E szerint Saphira...

— Távoli rokonunk, a mennyiben második férjének egyik unokatestvére Godhorszky leányt tartott nőül. És lásd, Márkházi, e nemes lelkű hölgy, dacára azon fejedelmi származásnak, a mely őt kiemeli és daczára azon megvetetésnek, a melyben atyám oly igaztalanul részesül, az atyafiságos viszonyt nem átálja nyíltan bevallani. Bizonyára úgy nézheted őt, Márkházi, mint e kis ország legelső asszonyát, a kit erényeire nézve senki se mul felül, sem befolyására az udvarnál. E mellett már magában alakja is hódolatra ragadó jelenés. Saphira még most is kitűnő szép asszony, jóllehet az ifjú kor éveit átélte már és soha se volt boldog. De majd ismerni fogod személyét, azért nem beszéllek neked most többet róla...

— Hogyan... tehát Nizovszky se tudta volna boldoggá tenni e szép és erényes fejedelmi hölgyt? — kérde Márkházi hevesen.

Szidónia szomorúan állott meg még egy percze a kerti ajtóban, ajkain a szót egy hal-kan ellebbenő sohaj előzte meg, s a legmélyebb részvét hangján viszonzá.

AZ INDIAI KÉRDÉS.

I.

Míg az aldunai kérdés közvetlenül foglalkodtatja Európa figyelmét; míg azt egy kémény-gyuladásnak tekinteljük: azáltal a távol Hindosztánban harapódzik a lázadás tüze, mely oly óriássá válhatik, hogy nem sokára Európa sorsára döntő befolyást gyakoroljon.

140 millió népség keblében ütött ki az ind-oceán partjaitól a Himalaya ormaig, a dühös lázadás, mely mind általánosul akkora földterületen, mely Arrowsmith térképe szerint 71,850 □ mérföldet, tehát szinte hét akkora földterületet foglal magában mint az egész ausztriai birodalom (ez utóbbi 11,593 □ mföld.)

Azon nagy sikerű terjeszkedés, melyet szinte csak egy század óta kezdett tenni óriásibb mértékben Angolhon az Indiákon, s hol népszerű kormányzás által a bennszülöttek hűségökben is megnyerte vala; Britannia ha-

— Fájdalom, Nizovszkyt azon érzelmek, a melyekkel néjét kell vala megajándékozni, Izabellához fűzték, a ki ez érzelmek lángját nem hogy kioltani sietett volna, sőt maga élesztette azokat. A világ legalább úgy beszél. Annyi bizonyos, hogy Saphira nem volt boldog, panaszt azonban akkairól se Nizovszky, se Izabella ellen nem hallottam soha, sőt mióta mindketten a földben pihennek, soha, vagy tisztelettel említi neveiket. Legyen is békeséges nyugalom poraiknak! A holtak bírása csak az Úr lehet.

— E szerint... Saphira... özevgy!?

— Pár év óta, — felelé Szidónia.

S többé nem tartóztatva magát, gyors léptekkel sietett a házba megnézni, ha vajjon haza jött-e már atyja.

Mi jó, vagy talán inkább beh kár, hogy nem vetett még egy tekintetet vissza Márkházira, a ki egy percig elmerengve, s aztán lassanként elboruló arcvonásokkal mereven állott azon helyen!

Egy vakmerő gondolat, a melytől maga is megdöbbenni látszott, de a mely elől kitérni nem tudott, a nyugtalan kételkedés sápadt színével vonta be egész arcát; s zemeiben, melyek fölött sűrű szemöldjei íveződtek, alattomos nagyraívadás vad szikrája égett; daczosan fölvetett ajkai mindent kockáztató, kihívó büszkeség és túlságos önbecszerzettől reszkettek.

Mi másként nézett ki az imént e férfias, de szelid kép, a midőn arról szent kegyelet és nemes ihlettség sugárzott!

— Eh! — szolt végre magában, mialatt ajkai körül egy kétes mosoly lebegett: — végre is semmi se lehetetlen!... De annyi bizonyos, hogy Szidóniát örökre szeretni tudnám,

talmát az európai kérdésekben döntő súlyává tette; s nemzeti előhaladását az emberiség keblében ugyiszólva erkölcsileg kényszerítőleg is közforgalomba hozta.

Szilárd alappá látszott válni India John Buhl lába alatt, hol szembe az oroszszal, persával s Chinával, lábait megvelheté; de most ez alap szerfölött kezd ingadozni; s az indiai hírek mind sötétebb, komorabb színben kezdik feltüntetni az ottani eseményeket.

Igaz ugyan, hogy Angolhon sok küzdelmekkel áldozott eddig is indiai birtokáért; de a bennszülöttek minden lázadása csak újabb alappá szolgált terjeszkedésének. Így midőn 1778—84-ben a marathok, a nizami és mysorei szultánok harcztoltak a brittek ellen, már az angol uralom teljes megsemmisítése jósoltatott, s mi lett az eredmény? Tippon Szaib szultán 4,000 mérföldnyi országa az angolokéon, Mysore felosztott. Így nyerték meg 1815. a Kandi országot s így jutottak az 1826-ban végződött birman háboru által nagy birtokhoz hátsó Indiában; az afghanisztánok elleni hosszas háboru is csak Anglia sikerét biztosítá. Így esett a Beas és Stetledsz közti gazdag föld Angolhon kezébe a lahorei békekötés által 1846, míg az 1848 és 49-ki újabb lázadása a szeikheknek, birodalmuk teljes elvesztését eredményezé. És szilárd kitarása által kivívta Angolhon, hogy közvetlenül 90 millió és közvetve 50 millió lélek fölött terjeszté ki hatalmát, s kereskedelmét az indus tengereken.

Annyi siker emlékezetétől bátorítatva, nem bámulhatni, ha az angol lapok nyilatkozatai büszke bizodalmot tanusítanak ezen lázongás sikeres visszafojtása iránt. Ezen ügy azonban sokkal komolyabb Angolhonra, sőt közvetlenül Európára nézve is, hogyssem arról könnyű hangon lehetne beszélni.

Csak pár évtized előtt is más színezete volt az indiai háborúknak, míg az európai fegyvermezett, s jól fegyverzett katonák barbár félmeztelen törzsekkel haczolgtak. De Angolhon betanítá a puská és álgyu használatára a tűzszemű sipoyt, esküdszékkeit, törvénykezési rendszert hozva be emberies kormányzása által, a barbár népszívébe a jog és szabadság fogalmát oltotta; azonban a hindunak sfőként az ottani temérdek mohamedánnak nyakán fekszik még őshite, s barbár sorsának egyéb maradványai; birja a kezdeményt, mely a felköltött előérzetnek ösztönt nyújt a jobb sors kivívásának meg kísértésére; de nem bír még az emberiség érdekeivel összhangzó méltóság által jogosultságot arra, hogy önálló lehessen.

ha meg lennék győződve, hogy érez irántam. Miért, hogy szívbe nem láthatok!... Erzem, hogy az egész életemre határozná.

(Folytatjuk.)

EUROPÁI VISZONYOK.

Esznetörödek Erdély történelméhez s illetőleg Rákóczi korához.

(Folytatás.)

A túlsúlyra kapott német császárokkal szemben Sz. István királyi koronát kapott II. Sylvester pápától s apostoli címet vagy is jogot a szent szék nagy hatalmából.

Németország, sajátosság czéllai alatt, minden áron barátságát kereste Magyarországnak. Sz. Istvánnak női adott; leányait nőül vette; pedig Edmond angol király is mindkét fiát Magyarországra küldötte, hogy a hatalmas Magyarországgal vérségi kapcsolatba jöhesse.

A keleti császár Mánuelnek a pápákkal húzamos viszázkodása, a magyaroknak nagy szerepet adott a keleti kérdésben. III. Béla a görög udvarnál nevelkedett. Már jóval azelőtt Horvát és Dalmátországoznak a magyar koronához csatlása által nagyon közel szomszédjai lettünk a keleti birodalomnak Európa ezen részén is, nemcsak Olaszország felől.

Magyarország és Lengyelország két hatalmas állam volt kelet és nyugat között. A keresztes járatok s más alaku viszonyok történelme ezt fényesen bizonyítja.

Róbert Karoly, a francia anjoui házból magyar király idejében, a pápai széken V. Kelemen ült, ugyancsak francia származásu, más néven Bernárd de Goál. Ehez járult még Károlynak lengyel Erzsébeti házassága, mely által a lengyel korona Nagy Lajosra, Károly

Aligha nem vetették számot a hindosztániak, hogy roppant népességök felett csak egy 15.870.533 lelket számláló hatalom uralkodik, mely alig teszi a leigázott nép millióinak $\frac{1}{10}$ részét?

És ez a tizannyi népség már ügyesen tudja felállítani az algyu-ütegeket Delhi várfalaira; már erős harcban tudta megostromolni a Cawpourt, sajnos vadságával összegyilkolva az európaiakat.

A mind gyorsabban harapódzó lázadás, a bennszülött fegyveres erő folytonos átpártolása, sokkal aggasztóbbá tehetik ezen kérdést, mintsem ne gyaníthatnók, hogy azon megnyugtató hangja alatt az angol lapoknak, melyekben csak a brit büszkeség jeleire ismerünk, lappangania kell egy mély elfojtott aggalomnak.

Nem lehet elfeledni, hogy a közelebbi években is csak a birman háború mennyi vérébe került Angolhonnak, s mely hosszas sikertelenség közt folyt, holott az európai viszonyok, erejének kifejtése végett, nem voltak kedvezőtlenebbek mint mostan, midőn Chinával hadi labon, csatatűz közt áll Anglia, itt pedig szomszédunkban az alduánál, érdekeit az orosz diplomatiának játéka fenyegeti, mely aligha nem játszik az Indiai eseményekre is.

Azon roppant és gyors kiterjedés, melyet ezen oly véletlenül Angliára csapott lázadás vett, s mely már is sok védtelenül s ellenállhatatlanul legyilkolt európai békés polgár és fegyveres nép kiemelt vérébe került, sokkal érdekesebbé, fontosbba tette ezen kérdést, hogysem ahoz európai szempontokból is szólanı szükségessége volna: s habár nem vagyunk arra hivatva, hogy az európai avagy csak bár a birodalmi diplomatiának irányára is szavazatunkkal befolyassunk: ám azért meg nem tagadhatni annak szükségét, hogy egy ily fontos és véres kérdésnek a közemeri ségre vonatkozó hatásában, magunkat tájékozni igyekezzünk.

Csak az események dönthetik el azt, ha vajjon a hindosztáni lázadás tisztán angol-e vagy végeredményében egyszersmind az összes emberiség kérdése?

Mennyiben lehet az utóbbi? nem árt megvizsgálunk.

DÓZSA DÁNIEL.

Elemi nevelés érdeke.

Bármint szempontból vesszük is a kitűzött kérdést, legalább alsóbb iskolákban, tanítást neveléstől egy általánosan különválasztani nem lehet: sőt mivel itt nem annyira ismeretek terjesztése, tulajdonképpen tanítás a fő cél, mint inkább a gyermeki elme fogékonyságának felébresztése, megmutatása azon ösvénynek, mely a tanulás mezejére vezet el: az oktatónak mindenek felett tanítványja kedélyével kell érintkezésben lenni.

Nálunk a közoktatási állapotok tökélyesítésére, a közelebbi évtizedekben, szellemi mint anyagi úton, nagyon kevés történt; s a mi történt is, inkább a magasabb tudományos képződés emeltyűl szolgáló felsőbb iskolák emelésére, mint a szoros értelemben vett közoktatási viszonyok javítására vala irányozva. — Létesültek alapítványok professori cathedrák felállításai, vagy erősítésére, nagyobb tanintézetek gyarapítására; de az alsóbb iskolai tanítás, a tulajdonképpen alap, kellő lábra helyezéséről nem igen gondoskodtunk; — gyéren képviselt

nevelési irodalmunk pedig — mellőzve a tanodait — csaknem kizárólag a házini övelés körüli észletalan útmutatásokra szorítkozott, — holott eltekintve minden csak a szülők egyéniségétől, felfogásától függ, melynek elméleti szabályozását kísérteni — kérdjük meg a tapasztalást — jó részt haszontalan munkának bizonyul.

Nem ok nélkül szoktak viaszhoz hasonlítani a gyermeki szívet, melynek minden érintését (a fa is egész életén át hordja, s magával növeszti az egyszer vett sebet) Argus-szemekkel kell megvigyázni. Verborgener Sinn liegt im kindlichen Spiele. „Éltünk azon szakaszban — mondja — a nemes kedélyű Eötvös, — mely egész jövőnkre kihat, közönségesen a véletlennek, vagy a mi még rosszabb, érzéketlen behatásoknak engedtetünk által, s mielőtt csak egyszer elhatározhattuk volna magunkat, már jövedünk el van határozva. Mert ne bízzék senki a gyermek könnyelműségében, s hogy — mivel felejtani tud — fajdalmait, s örömeit nyom nélkül suhannak lelkén keresztül. Ha az egyes emlék idővel elmosódik is, megmaradnak a benyomások, s ő maga nem változott. Ugyanaz lép ki a túlparton, a ki az innszón beszállt; arany, ha salakját, salak, ha aranyát vevé el nevelése.“

S pedig a gyermek, a mint iskolába lépett, csatlád életét, nagyára vagy a viszonyokhoz képest egészen az iskolával cseréli fel, s a legmagasabb szülői felügyelet mellett is ennek, újon és szokatlan voltánál fogva, kétszeresen élénk behatása alá kerül. Nem szükség tehát hosszasan bizonyítani, mily roppant hátramaradást okozott szellemi fejlődésünkben az alsóbb iskolák ügyének gondatlan elhanyagolása; minélfogva, nemcsak a néptanodák, de az algymnasiumi oktatás is képezetlen, s sovány hivatalukra egyedül kenyérszükségből fanyalodott, vagy azt minden lelkiismeret kiérésztőleg, jövedelmesebb életmódhoz, átmeneti hid gyanánt tekintő egyének kezeire jutott úgy, hogy jelenlegi alsóbb-iskolai állapotainknál (mint általában, — mit specifikus adatokkal támogatni mind egy szőig készek vagyunk — itt is az előtűnk egyedül ismert, protestans viszonyok szolgálnak kiindulási pontul) félésegebb, s a korszellem igényeihez és az eszmék tovavitte ségéhez képest ferdebb valamit gondolni sem lehet. Megköszönheti az iskolába járó gyermek, ha a szerzett csekély ismeretekért — nem, hogy a pajtáskodás mézével mártott méte lyektől megóva lenne; de a maig is magasabb hivatását felfogni nem képes tanító, bánásmódja után, kedélyére olyan fölfelet nem nyer cserébe, mely egy egész életre veti ki feketé árnyékát. . . . Kevés szóval, senki sem nyújtott igazabb, s mihozzánk is sokban találó képet erről, mint a társadalmi reform lángtollu bajnoka, George Sand: „E nagy, pusztá udvar, kongós sötét épületeivel; a szün-órák szomorú lárma — széthangzó és mintegy bódult szavai a fogoly gyermekeknek; az oktatók rideg, mogorva alakjai, kik nagy részt a nyomor rabszolgái és szükségképp zsarnokok, vagy áldozatok: mindez elszorítja a szívet és megdöbbsent.“*)

Mit ér teletönni az emlékezetet keresztül-kasul irt rubrikák egész sivatagával, ha a boldogságnak, (melyet minden tanulásunk végeztéljál tán senki sem tagad) alapfeltétele, a kedély pusztában marad? Mit ér maggal

*) „Histoire de ma vie,“ tom. 11, chapitre 29.

beszörni a mezőt, ha a foganat nedvei bezárva állanak? Hoz-e ott mást a föld: rothadás, s hideg penészvirágnál?!

Az ismeretek csak a szív melegén áteresztve érhetnek valamit, — különben kártékony irányba terelnek, s legjobb esetben is meddők és üdvtelenek maradnak az emberi társaság számára. Ezért van, hogy gyakran kik az oktatás ügy fenn kifejtett tökéletlen állapotja folytán, az iskolai névsorban primarius eminensek gyanánt szerepelnek: a kül-életben a jellemtelenség, avagy neveléses pedanteria példányképeivé válnak. — És így foly ez mindaddig, míg az altanítói pálya is, illő gondoskodás által oda nem lesz emelve, hogy elfogadására az igazi képesség és képezettség is ösztönözve legyen. Ezért halljuk meg, és tartsuk szem előtt a Vasárnapi Ujság „Erdélyi levelei“ éles szemű írójának lángtollal indokolt ez arany szavai: „En a nemzet jövőjét egyenesen az iskolai és egyházi élet alapos kifejlesztésében látom. Ennek előtte minden egyéb légvár, kétségbeesett kapkodása a vízbe halónak. (1856, 12-dik sz. II.)

KELÉN.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly, aug. 18-án. — A keleti kérdés mindig bonyolultabb tömkelegben tévedez; a követek ugyan nem mentek még el, de mindeddig semmi bizonyost nem lehet tudni arról, a mit Napoleon Osbornében a vén Palmerstonnal végzett; minden függő helyzetben van; azt hiszem, hogy Angliának az indiai események annyira igénybe veszik minden erejét, hogy egy csepp kedve se lenne egy új, bizonytalan kimenetelű s hosszas harcchoz; de ellenben azt hiszem, hogy Napoleonnak szüksége van a harcra, s talán Albion zavarái közepett örömet használna az alkalmat Waterloo megboszulására.

Beszélik, hogy a porosz követ közbejáról ajánlkozott a portával felmerült nehézségek békés utoni elintézésére; beszélnek egy új párisi congressusról is, de ezek mind csak hírek, melyeknek bizonyosságáról nem kezeshetek; a lapoknak tiltva van egy szavacska is említeni a politikai kérdések mibenlétéről, s a törökök pedig nagyon titkolódzókká lettek.

E hó utolsó napján egyszerű lófuttatás leend az európai édes vizeknél.

A kitűzött jutalmak következők:

1. Redcliffe cup egy 70 fontot érő ezüst edény, mindenféle lovak futhatnak ezen jutalomra, a futó lovak bemeneti díja 5 font.
2. Lady cup 30 font értékű ezüst edény, 60 angol hüvelyknél nem nagyobb bennszülött lovak által elnyerhető, 3 font beiratási díj mellett.
3. Hurdle Rau 20 font értékű erszény, mindenféle lovakra, 2 font beiratási díj mellett.
4. Handicap mindenféle lovakra, 1 font beiratási díj. A lovakot 20-ig lehet beiratni, s így aligha erdélyi ló-kedvelőink elérkezhetnének, ha csak telegrafot nem használnak fel, (Stampa, galatai kereskedésében lehet beiratni.)

Ha most a ló-kedvelőknek hizelegtem, illő lesz, hogy a régiség-kedvelőknek is mondjak egynehány talán nem éppen minden érdek nélküli szavacska.

fiára szállott. A pápai tekintélytől s Magyarországnagyságtól való félelme Lajos német császárnak nem volt csak képzelt ijedelem. Különben Károly alkotmányellenes kormányzatának feltjait csak a nemzet nagysága iránti becsületlen szándéka tudja bevilágítani.

Nagy Lajos, testvérének Andrásnak igazát a nápolyi trónhoz fegyverrel kitisztálva, a külső armányok által felbujtatott erdélyi százsokat és oláhországi vajdákat megbabolyáza, hatalma iránti féltékenységet idézett elő VI. Kelemen pápa s az akkorban nagyon hatalmas velenceieknek. Nagy Lajos, a bajorországi Lajos német császárral és meg Ausztria hercegeivel szövetséget kötött a pápa s velenceiek ellen. A pápai követek Magyarországon nem elegyedtek többé világi dolgokba; táborát, Lajos, Trevisoig vive 1358-ban kötött szerencsés béke által, szemben Velencével, a tengeren szabad kereskedést és hajózást nyitott. Uralkodott az adriai, balti és Fekete-tenger között fekvő minden tartományok felett.

Egy van, miben Nagy Lajos, mint államférfi nagyot hibázott, az t. i. hogy Paleologus akkori görög vagy is keleti császárnak az akkorban roppant erővel beutott mohamedánusok ellen oly csekély segítséget adott. Azt hitte, hogy keletféli politikájának éppen az által fog nagyobb látketést adhatni. A mohamedánusok 1453-ban, az Európától csak ígértekelkel biztatott Hunyadi Jánossal több évekre fegyvernagyvást kötött; ugyanazon évben Konstantinápoly meghódított. Az egész Európa megrémült. Magyarországot a törökök elleni hitsegegre csábítja. Várnálul keserűen meglakott. Nagy Lajos keletféli politikájának most lett volna ideje, a törökök észélyes bekkötéseiben, nem pedig a békét felbontani Magyarországnak oly kirív érdeke ellen. Mátyás király, szintén igen hibásan, szembeállította hazája jövőjét a törökkel. Mátyás lángeszre az akkor már mérőben meggyalozott európai körülmények hálózatait belátta ugyan, de csak akkor, mikor már szinte elkészt vele.

Ma is vannak államok, nemzetek, melyek egy-egy kalandos eszme után felküzdeve, félreismerek valódı önérdéküket a jövőben. De Palmerston, a második gyermekében is lángész, azt mondja: Muszkaország és Törökország megsemmisítése legnagyobb szerencsétlenség lenne Európára s különösen Angliára. Titkos terveiket megelőzni s civilizálni kell őket s tért nyitni Anglia szellemi nagyságának a gazdag keleten. Franciaországgal nem vizsgálkodás, hanem szövetség kell, hogy mig ez, az állam érdekeit az egyedével felcsérlette, Olaszország nyitva legyen Anglia hatalmának, nem hódítás, hanem szellemi befolyás által, mely maradandóbb amannál. Palmerston se nem daemagóg, se nem félisten, hanem „angol,“ becsülettel szívvél és lélekkel.

Mátyás király későn eltalált politikája volt egyfelől oka, hogy nagyszerű intézvényei s dicső fénye által se tudta hazáját a valódi nagyság a hon rovására emelni, mely az idő tüklaiba és szellemébe megfogamszva a maradandóság magasztos sugarait megnyerhette volna. Hy élére állított politikával ma is sok állam nagysága magában hordja a sülyedés csírát. A protestantismus kezdetekor az európai körülményeknek, a régi viszonyok alatt ugyan, de más alakja lett.

Németország, az ausztriai házból V-dik Károly császár alatt akkora fényben és hatalomban állott, hogy Pipin, Nagy Károly fia óta a római császárság s a gesamnte Monarchie eszméje soha ugy életbe nem volt léptetve, mint akkor; mert a Rénustól a Dunáig, s Mailánd és Nápoly birtokán kívül, a Rénustól nemcsak

az Alpesegek, hanem azokon túl egész Spanyolország, sőt az addig ismert világ végén is túl volt terjedve. Éjszakamerika feltalálásával; ezen nagyszerű birodalomban a nap soha se ment le. Ezen nagyság felé tett minden lépésnél elegeit ellen működött a francia kormány időnként. De talán a sors könyvében így volt megírva. A római császár ezen nagyságának oka, mely egyszersmind egyidei alapja az osztrákház szerencséjének a következő:

Még III-dik Frigyes ausztriai herceg fia Maximilián 1480 körül nöl vette Burgundia örökös hercegeinek leányát, Máriát. Mária halála után Maximilián eljegyezte volt magának Annát Britannia örökös hercegnőjét, de VIII. Károly francia király közbevetette magát, melynek eredménye nőrablás s nagy háború lett. Maximilián ugyancsak más szerencsés házasságot tett, elvette t. i. Blanca Máriát, a gazdag Sforza májlandi herceg leányát. Maximilián fia, az ugynevezett, szép Fülöp 1496-nól vette Johannát, az egyesült Spanyolország örökösét. Fülöp fia V-dik Károly, Spanyolország királya, egyszersmind római császár lett. Károly testvére pedig I-ső Ferdinánd később Magyar és Csehország királya.

Ezen viszonyok azok, melyek Franciaországot az osztrákházzal oly nyílt ellenségeskedésbe hozták s oly húzamosan s annyi véres háborúba keverték Májlandért s a spanyoltrónért, megmaradván Franciaországnál még ezen kívül, a Nagy Károly ótai római császárság eszméje szemben a német császárral. Bonaparte spanyol és olaszországi kalandjai, románfaj eszméje, Napoleon Lajos észletai, még mind akkori emlékrongyok; valamint ezekkel szemben a német „gesamnte Monarchie“ s az annyira megvénült német szövetség.

A fényes Médicik viszonyára Franciaországgal X. Leo után VII. Kelemen alatt meg-

szűnt. A római szent szék t. i. félvén Spanyolország túlhatalmasodásától, VII. Kelemen unokáját Médicis Katalint I-ső Ferencz francia király fiához Henrichhez adta férjhez és Franciaországgal kezét fogott.

II. Lajos magyar király, egy francia hercegnő fia lévén, szintén Franciaországgal volt viszonyban, már a mennyiben neje és gyengesége miatt, viszonyban lehetett; neje német volt.

A reformatio 1521 óta nagy erőre kapott. A könyvnyomtatás már ezek előtt egy félszázaddal fel volt találva.

Az európai ugynevezett civilisatio és általános irodalom egyéddig ismeretlen új irányt vett; humanus nemcsir irányt ugyan alapjában, de magához ölelte azon kornak iszapját, salakját s az emberi kebelben nyilvánuló önézelés, szellemi erőre, nem az erkölcsi lény, nem a belső ember, hanem az állat, a szenvedélyek kábulatával nyomta reá az önzés fekete bélyegét.

Németország hercegei, a római császár hűbérései olygarchai, mindenik szabadság vagy is külön birodalom után kezdett áhitozni, s a kik tényleges uralomra nem juthattak, képzelt, üres koronákat alkottak magoknak, hogy legyen a valódi nagyoknak elferdített majma is; mint a chinai lakos, ki földi érdemeiért még életében elkapja a mennyben a második helyet s lenézi felfuvalkodottságában honfiat. Csallá déliabja a szabadság eszméjének, nyomoru potintirozása a nemesség, a lovagiaság fogalmának . . . S ezen eszmék contagiositása a civilisatio, a keresztény vallás tisztá eszméjé, s az általános világirodalomat ferde sülyedése után rántotta, annyira, hogy a civilisatio még most is csak alig-alig tud kiragyni az akkori idő sötét borujából.

(Folytatjuk.)

Newton, egy szenvedélyes régiségbuvár, Boodronhoz (a régi Halicarnassus) közel felfedezte azon híres sírboltot, melyet Artemise királynő, férje Mausoleus számára emeltetett, s mely a világ hét csodái közé tartozott; — talán nem leendő érdektelen, ha a P o m o n e egy tisztjének a Moniteur de la flotte-hoz intézett levelét itt fordításban közlöm.

„Megérkezve Boodronba Newton ur, ki a kikötőn várt reánk, ajánlkozott minket elvezetni a sírhoz, mely a parttól alig van egy puskalövésnyire; legelőbb is figyelemztetett egy iszonyu munka által készített falra, melynek terjedelme ugyan azonos a Plinius által leírttal, a nagy egyenes-szögű márvány darabokból épült falzat, csaknem egészen ép állapotban van.

Ennek megnézése után lementünk a sírboltba, mely sokban hasonlít Salmanaazár király Sajda (Sidon) melletti sírboltjához; ezen sírbolt földalatti meneteinek egyikében talált Newton két szép alabástrom edényt, melyen a londoni Royale société vizsgálata szerint, ezen szavak voltak olvashatók: A nagy Xerxes király. Ezen edényekről azt hiszik, hogy Xerxes a salamis csata után kapta ajándékul a hős Artemise-től, ki ezen csatában maga is hősileg vívott.

2-dik Artemise Mausoleus özvegye csak 120-vel később uralkodott ezen harchias királynő után, s a kor szokásai szerint, minden kincsét le kellett, hogy rakja a királyi sírboltba.

E földalatti menetekből kijöve, mindenféle márványtörödékek, joniai-oszlopok, földomborn faragványok (bas-reliefs), s oszlopfők (chapiteaux) között találunk magunkat.

A régi írók szerint, az emlék főként képezte egy nagyszerű gula (pyrámis), mely az alját környező, nagy mennyiségű oszlopokon nyugodott, tetején egy, Mausoleus által vezetett négyes fogat, (quadriga) volt, jelenleg gula; fogat és oszlopok összeomlottak, elmorzsolgáltak az idő által, s töredékei ott hevernek össze-visszahányva. — Newtonnak sikerült nagy fáradsággal, ezen romtömeg között egy colossalis márvány-lovat felfedezni, mely bizonyosan az említett fogatból való volt, és egy harcznok márvány-fejét, mely lehetne a király szobrának testétől elvált feje. — Ezen ló, s a fő a Gorgone nevű gözörsre tettetelt, mely már hét hónap óta követi mindenütt útjában a fáradhatlan Newton. Newton még folytatja Boodron körül, s a sírboltnál felfedezési munkálatát, egy genie-százados, s több száz henn-született munkás segítségével. De végzem, mert a posta indul. A vízszinttalálkozásiig.

BAKALUM.

U. I. Szinte elfeledtem megemlíteni, hogy szombat, azaz e hó 15-én, ahadügy minisztert, Hadcsi Kiamil pashát, a szultán letette, s helyébe Rucsdí pashát nevezte ki, ki-hétfőn nagy pompával felállított ezerek között ment a portához, helyét elfoglalandó.

Marosvásárhely, jul. 31. (Irodalmi statistica.) Hogy valamely város haladását, s szellemi álláspontját megítélhessük, szükséges, annak az irodalom iránti részvétét ismerni. Ez pedig legkönnyebben a hírlapok, folyóiratok és egyéb sajtótermékek száma után történhetik. Száraz, nem igen meghívó olvasmányt nyújt a levelező, midőn tudósítása tárgyul pusztá számokat és neveket választ a... közönséges olvasónak, de némi érdeket mégis azoknak, kik az irodalom miként állását éber figyelemmel kísérni méltónak tartják.

Jelen másodfélévi folyamára következő lapok járnak ide: magyar nyelven: Vas. Ujság 118; Pol. Ujd. 117. Kolozs. Közlöny 59. Nővilág 32; Magy. Futár 22; Napkelet 18. Kalauz 17; Pesti Napló 16; Magyar Néplap 13; Délibáb 13; M. Posta 11; Sárospataki füzetek 10; Hölgyfutár 7; M. Sajtó 5; Falusi gazda 5; Gazd. lap. 4; Törvényk. lap. 2; Orvosi keletlap 1; — 18 lap után 457 példány. Vajjon a múlt felévben ide járt Kat. néplap, Religio és Vadászlap most is járnak? nem tudjuk bizonyosan. — Német Nyelven: Sieb. Bote 29; Presse 15; Biene 7; Iris 5; Fremdenblatt 5; Ost. D. Post 5; Med. Ztg. 4; Kronst. Ztg. 4; Telegraf 4; Wochenbl. 4; Wanderer 4; Gerichtshalle 4; Dorfbarbier 3; Wien. Elegant 3; Gartenlaube 3; Romanzeitg. 3; Zeitschr. 3; Milit. Ztg. 3; Leip. Ill. Ztg. 3; Augsb. Allg. Ztg. 2; Oesterr. Ztg. 2; Wiener Ztg. 2; Med. Wochenschr. 2; Pest-Ofner Ztg. 2; Figaro. Moden 2; Spiegel 2; Land u. Forstw. Ztg. 2; Kladeratsch 2; Kosmos 2; Flieg. Blätter 1; Frauen Ztg. 1; Muster et Mode Ztg. 1; Pusterthaler Bote 1; Frauenfelder Blätter 1; Bohemia 1; Bazar 1; Salon Album 1; Musik Ztg. 1; Teufel 1; Humorist 1; — 40 lap után 142 példány.

Román nyelven: Gazetta 2; Telegraful 2; — 2 lap után 4 példány. Lengyel nyelven: Przyjacieli Domowy 2; Czas 1; — 2 lap után 3 példány. Olasz nyelven: Carriere Kaliano. Francia nyelven: L' Illustration 1; Variétés Illustrées 1; Iris Moniteur 2; Petit Courier des Dames 4; könyvkereskedés útján. Journal pour rire 1; Figaro 1; Revue des Deux Mondes 1; — 7 lap után 8 példány. Angol nyelven: Könyvkereskedés útján Athenaeum 1. — Hetvenegy különféle lap után összesen 616 példány.

(Vége következik.)

Debreczen, aug. 30. — Az ohajta-várt vendég ma valószínűleg megérkezett hozzánk. Ezen vendég pedig a legelső mozdony vala. A sínek már egész a pályaudvarig le vannak rakva, s ide ma délután kevéssel három óra előtt érkezett meg a legelső mozdony, az azabbidőben szokásos szintű lobogókkal és zöld fűzerekkel ékesítve, s maga után hét kavicsbordó kocsi vonatva, de a melyeken az érkező vendégek számára ülő helyek voltak készítve. A látogatók közt volt Schimke főmérnök úr is; a vonat délelőtti fél 11 órakor indult a Tisza partjától, s bár útközben egy órát időztek s a főmérnök minden állomást megnézett, három negyed-háromra Debreczenben voltak. Itt őket aláírás útján rendezett vig ebéd és a Rákóczy indulója fogadta. Még egy másik mozdony is jött Püspök-Ladányról, de az kevés pihenés után visszaindult. Néző volt annyi, mint a legnépesebb búcsújárás alkalmával. Most már biztos a remény, hogy a vasúti rendes járatok novemberben csakugyan megkezdhetnek, minthogy a szükséges épületek már mind tető alatt vannak. — A t o k a j d e b r e c z e n i vonalon is szorgalmasan dolgoznak, hogy a földmunka mielőbb elkészüljön, a mi különben sem sok, mert úgy hallottam, hogy Rakamazig mindössze csak 160 ezer köb-ölet kell tölteni, holott a debreczeni pályaudvarnál magánál 80 ezer ölet kelle tölteni.

Cs. O.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* Éppen e perczben vesszük a helybeli rom. kath. teljes gymnasium Évkönyveinek VI-dik füzetét. Nem tehetjük le kezünkől a nélkül, hogy tartalmával t. olvasóinkat vázlatosan meg ne ismeressük. A negyedrétü hetvennyolcz lapra terjedő érdekes nyomtatvány három külön részre oszlik. Az érkező részben ismert munkátsunk, Vas József tanár s lyc. könyvtárnoknak figyelemre méltó magyar műveltség-történelmi rajzával találkoznak ily cím alatt: „Az erdélyi rom. katolikusok föl-tanításteke Kolozsvárról.” Az egész, a nagyhatású tanítézetnek közel háromszázados viszontagságtelejes múltját adja, s mint ilyen, a nemzeti műveltség történetirőjára nézve felette becses adatokat tartalmaz. Az értesítő rész a gymnasium bel-életének szövetszálat tartalmazza. Itt olvassuk a) hogy ezen honi tanítézetünkben a tanuló ifjúság száma a múlt évben 228 volt; b) hogy jövőre a nyolczadik osztályban az ausztriai honismeret német nyelven tárgyalatik. Végül a Függelék értesítést ad a tanítézet gyűjteményeinek, kiválólag pedig a lyc. könyvtárnak, fokozatos gyarapodásáról. Az egészet tekintve, a berendezés ügyes szerkesztői fogásra, a tartalom figyelemre, a kiállítás pedig izlésre mutat. Kár, hogy könyvtáruis útön ilyen hazai nyomtatványok meg nem szerezhettek.

* A napokban mondák el a „holtomiglan holtodiglan”-féle szép esküt mlgs Ugron Sándor ur és arája, a Kende-fy-ház leánya, kiknek menyegzői ünnepélye a legszebb, hagyományos magyar stýlben ment végbe.

* Az „erdélyi kölesönös jég” s tűzkárméző társulat igazgatósága legközelebből Székelyföldről a thordátfalvi s környékbeli ügyvivőseket tiszteletes Ürmösi Sándor, ottani unitárius lelkes, a bánfalvi Al-Csikra kiterjedő műkörel föld-birtokos tek. Madár Antal, s Medgyes-mellett a balázstelkit ugyancsak földbirtokos tek. Szokoli Pál urakra bízta.

* Lissznyi Kálmán a két magyar hazában körutat szándékozik tenni, s az ő szavait használva, a merre jár a közönséget szellemi dalidóba gyűjtve, a magyar költők remekait fogja szavalni, s társalgási feszletlen módorban általában lyrai költészetünk szellemét, sajátját és viszonyát a külföldiekéhez fogja magyarázgatva ismertetni.

* Fáy András, veterán írókn, mint a M. S. írja egy nagyobb szerű művet végzett be, a mely az ifjaknak önképző, a tanítóknak tájékozó kézi könyvül fog szolgálni, s a melynek célja minden hasznosabb tudományt egyszerűsítve adni azon hazafiak kezébe, a kiknek sem kedvük, sem idejük, hogy a szakdolmányok tömkelegében tévelyegjenek.

* Vettük a „szegszárdi borkereskedő-részvénytársaság” jelentését Szegszárd és vidéke szőlőjének állása és a jövő szüretre kiállításról. A hosszantartó telet márczius vége felé a legszebb tavasz váltván fel, a szőlők ápril közepén sok reményekre jogosíták a termelők; de a 20-kán beállt hideg és a 26 és 27-kén következett erős fagyok és havazás tetemes kárt okoztak; a májusban járt kellemes idő jó hatással volt ugyan, de június eleje megint kedvezőtlen volt a virágzatra nézve, úgy hogy a szőlők csak július elején virágozhattak el egészen. E félbeszakítás és késlelés a bor minőségére nézve okvetlenül hatással leend, s igen kedvező nyarútl és őszelőnek kell lenni, hogy jó, középminőségű bort is termelhessenek a szőlős gazdák. A társulat fölteszi az értelmes termelőktől, hogy, tekintve e rendkívüli időjárás által okozott többszöri virágzását a szőlőknek, annyiszor fognak szüretelni, a hányszor azt a koronkinti fejlődés és érés fogja kivánni. Az eddigi időjárást, s a háromszöri jegezést számba véve, az idei termés szakértők állítása szerint a múlt événél egy harmaddal kevesebb lesz. E jelentéshez van mellékelve „a szegszárdi borkereskedő-részvénytársaság” borainak árjegyzéke” is.

* Hihetlenséggel határos dolgot ír a „Magyar Posta”, melyszerint Pesten a magyar királyhoz czimzett fogadóban két nőt mutatnak, a kiknek hajzata méltán lehet a természetbúvárok firkészeti tárgya. Ezen nők haját ugyan is növénytermesztésnek állítják, mely kenderszínű, s kissé hosszabbra nőven ágokra oszlik, majd elvérén a megérési szakot, hervadni kezd, elszárad, s kihull, hogy utánna új sarjadék nyerjen kihajtási tért. Nem tagadhatni, hogy érdekes újdonság, de önkénytelen eszünkbe juttatja Barmemot, amaz amerikai kópét, a ki oly sokszor tette lóvá a yankeeket.

* A községörvosi intézet, mint az „Orvosi hetilapban” olvassuk, biztos értesülés szerint, a mennyiben lehetséges, az egész birodalomban életbe fog hozatni. Közelebb Csehország jó a sorba.

* (Úcs. k. Apostoli Felségei körútja.) Pozsonyban aug. 25-ke reggelét Császár Ó Felsége Albert Főherczeg öcs. Fensége és gr. Attems cs. k. helyt. alelnök által kísérve a katonai épületek, hivatalok és közintézetek legmagasb látogatására szentelte; d. u. 2 órakor visszatért a primási palotába; 4 órakor nagy ebéd volt, melyen a fényes vendégek közt a tün-

szí követek ez alkalommal is jelen valának, s az ő Felsége tiszteletére rendezett minden ünnepélyek megsemmelésakor is mindent a Császár környezetében lenni buzgolkodtak. Ó Felsége 2000 forintot kegyeskedett ajándékozni a pozsonyi szegények közti kiosztás végett. Aug. 26-kán reggeli fél 6 órakor a legmagasb szállás előtt a cs. kir. udvari méltóságok, a papság, nemesség s a hatóságok a Felséges Fejedelemségi elbúcsúzás végett összegyűlve álltak. Ó Felsége 1/6 órakor megjelent a János-téren, s rövid szemle után, a tömeg búcsúüdvözlétei és áldáskívánatai által kísérve, a földszített pozsonyi pályaudvar felé kocsizott, s a legmagasb környezettel Pracsá irányában eltávozott. Az érsekújvári pályaudvarnál Alsó-Nyitra megye nevében Krájesik kanonok fejezte ki a hódolatot és az esztergom-vánai pályaudvarban a Komárom- és esztergomi megyei főnökök kívül az esztergomi káptalan, továbbá a két megye számos képviselője jelent meg. Kibőlkut előtt néhány kissé izesztőleg hangzó jelzésre a külön vonat rögtön megállt. A mozdony első kerekerei lesiklottak a sínről. Ez majdnem egy negyed órai megálapodást okozott, mire a vonat tovább robbogott. Szobban Hont megye főnöke a szolgabíróval mutatá be magát. A legm. ut. innet udvari kocsiiban Ipólyságra folytatott. Ipólyságra a bevonulás zászlós banderium, s előzések közben ünnepélyességek közt történt. Legalázatosb bemutatások és legkegyelmeseb audenciák után legmagasb ebéd következett, s aztán 4 óra körül a legmagasb út folytatott. Ó Felsége, kit a megyebanderium Honth helységig kísért, d. u. fél hat óra tájban érkezett Balassa-Gyarmath határára. A mezőváros elején felállított diadalkapu alatt, melynek emelvényén fehérbeöltözött és koszorúkkal díszített leányserge éneklé a néphymnuszt, a községi képviselőt élén r. c. lelkes Imády volt szerencsés B. Gyarmath hódolatát Ó Flge lábához letenni. A megyeháznál, mint legm. szállásnál, 60-nál több egyből álló nemesi küldöttség, a papság, cs. k. hatóságok vártak. Itt bemutatások, aztán audenciák következtek. Este a város ünnepiesen ki vala világítva.

Gabona ár. Septemb. 3-ról 1857. Bécsi-mérőjét p. p. Tiszabúza 3 frt 25 kr. Elgybúza 2 frt 20 kr. Rozs 1 frt 48 kr. Árpa 1 rtf 52 kr. Zab — frt 52 kr. Török 1 frt 48 kr. Pityóka — f. 32.

K Ü L F Ö L D.

— Az angol alsóházak aug. 24-ki üléséből kiemelendők Palmerston lordnak az angol csapatoknak a suezzi földszorosan teendő keresztül vonulását, s a cserkesz kérdést illető nyilatkozatai. A kérdéses vita ez volt:

Griffith kérdi a premiértől, ha igaz-e, hogy az egyiptomi pasa megengedte az angol csapatoknak a keresztül vonulást a suezzi földszorosan, és fel akarja-e az angol kormány a kérdéses engedélyt használni. Palmerston l. viszonozza, hogy etárgyban mind-egyeddig az egyiptomi pasa és brit kormány közt különös alkudozások nem voltak. A ház azonban emlékeztetik, hogy az Oroszországgal viselt háboru alatt kívánatosnak látszott, a suezzi földszorost csapatszallítási útként használni; arra is emlékeztetik a ház, hogy midőn e tárgyban az egyiptomi pasához fordultunk, nemcsak nem tönkellenetést, sőt hajlandónak nyilatkozott a szállítást lehetőleg könnyíteni. Másrészt jól tudhatja a kérdező, hogy Indiába az út Suezben keresztül nagy kényelmetlenség, küzdelmek és költségekkel van összekötve.

Ra y n h a m lord kérdi, értesült-e a kormány arról, hogy az oroszok, a párisi kötvény egyik cikkekének megsejgésével, a Feketetengeren keresztül hadvállalatot indítottak a cserkeszek ellen. Palmerston lord feleli, hogy a párisi szerződésben a Feketetenger semlegesnek van nyilvánítv, azon megszorítással azonban, hogy Orosz- és Törökországnak meg lön engedve, rendőri szolgálatokra bizonyos számú hajókat tartani a partmelléken, míg a többi hatalmasságok egyenkint két-két hajót tarthatnak a Feketetengeren, örködni a Dunára vonatkozó határozmányok pontos megtartása fölött. A cserkesz part vidéket, azaz, a feketetengeri keleti partvidékét a drinápolyi szerződés szerint Törökország átengedte Oroszországnak, és pedig e szerződésben bizonyos átengedendő pontok a partmellék hosszában egészen az aзовi tengerig névleg is felvannak említve. Az oroszok ellenséges lábon állanak a keleti partvidék északi részében lakó cserkesz törzsekkel, s mint halljuk, az oroszok azon hajók közül, melyeket a párisi kötvény értelmében a Feketetengeren tarthatnak, néhányat kiküldtek, hogy Jenitschi és Redut-Kaleban a cserkeszek ellen működjenek. Nézete szerint ez által legkevésbé sincs megsértve a párisi szerződés.

A „Daily News” szörnyen bosszankodik ezen nyilatkozatán Palmerstonnak, az angol nép ezen nagy beczéjének; de korholja szintén az alsóház tagjait is, a kik oly hidegvérrel hallgatják, midőn a premier beszélt nekik, hogy a suezzi ut kényelmetlen, sok nehézség és költséggel járó. A „Daily News” a legnagyobb örkődésre hívja fel a közönséget s a sajtót, nehogy az orosz háboru alatti átkos balfogások ismét előjőjenek.

— Varsóból, aug. 24. írják: „Nagy figyelmet gerjeszt itt, hogy az orosz kormány az egykori krakkói vajdaságban egy egész hadtestösszevonását megrendelte, a mi nem tekinthető téli szállásokra történni szokott csapat-elhelyezésnek, minthogy a hadtest négy lovasezrede is a kerületekbe van rendelve, hova lovasságok takarmány hiányában eddig oly nagy számban soha sem helyeztek el. Ezen hadseregi mozdulatot némelyek demonstratiou tekintik Ansztria ellen, ez utóbbinak a Dunafejtelemségek ügyében tanúsított magatartása folytán, míg mások azt Krakkó megerősítésével hozzák kapcsolatba. Bármiként álljon is a dolog, annyi bizonyos, hogy

a kerületi főnökök az érintett országrészben parancsot kaptak a hadtest elszállásoltatására és pedig: a tüzérség a Radom-Michalonici vonalon Kielce, Checine, Jedrze jowo Wodrislau- és Miechowban fogva elhelyeztetni; a lovasság a stopniki kerületben, a gyalogság pedig az egykor kielcei kormányzóság más kerületeiben. A hadtest azonban békélésben marad.

— Aug. 24-én tartotta a holsteini rendek gyűlése Itzehoeban második ülését, de még nem azért, hogy a dán kormány által tett előterjesztés felett a bizottság jelentését meghallgassa. A dán indítvány visszavonása kétségteljesen fog következni. Mit határoznak azután a bécsi és berlini kabinetek, még nem tudni. A francia fél hivatalos „Pays“ eleve inti a német hatalmakat, nehogy megszállja őket a beavatkozási viszketeg azon esetben, ha Dánia az utóbbi német javaslatokat elvetné; mert minden oly rendszabály, mely arra céloz, hogy a dán monarchia lételemének föltételeit, mint ez a szerződés által meg volt állapítva, megváltoztassa, ellenzésre találand francia részről.

— Szardinia és Nápoly közt feszül a kötelék, s maholnap megszakad. A nápolyi kormány egy jegyzéket küldött volt Turinba, a melyben azon gyanúsítás is előfordult, hogy a szárd kormány hatalmában állott volna a közelebbi lázadás megakadályozni, ha csak akarja. Cavour gróf visszautasította a jegyzéket, nem felelhetvén oly oklevélre, mely a diplomatiaild omot oly annyira megsérti.

Az „Ind. belge“ szerint a szárd kormány már is körlevelet bocsátott volna külföldön levő minden ügyviselőihez nápolyi összeütközésére vonatkozólag.

— A francia és bécsi udvarok ismét dolgoznak követeik által a pápai udvarnál, hogy rábírhassák ezt korszerű, közigazgatási és társalmi reformok behozatalára a maga államaiban. A francia s osztrák foglalt seregek csakis akkor hagyhatják el az egyházi államot, ha a pápai udvar szabadelvűbb engedmények által a néphangulatot maga részére megnyeri.

UJPOSTA.

— Az angol parlament bezáratása aug. 28-án ment véghez. A kir. zárbeszéd megemlíti, hogy Európa állapota tartós békére biztos reményt nyújt; a párisi szerződés nincs még végrehajtva, hanem kielégítő megoldásához teljes remény van. Fájdalommal említi az indiai eseményeket, dicséri a tisztelgővitézség és legerélyesebb rendszabályokat ígér, megelégedéssel jelenti továbbá a sund-vám fizetésének megtörténtét, köszöni a herceg asszony kiházasítását és a parlament buzdalmát sat.

— A cserkeszeknek ismét győzelmes csatáik voltak az oroszokkal szemben.

— Az indiai legújabb tudósítások telvék a legszomorítóbb részletekkel. Mind rebesgetik, hogy az angol ostromló sereg Delhi előtt egészen megvolna semmisítve, s hogy Havelock thnok is, a ki 2000 európai élén a lázadókat három csatában verte meg, az ellenség kezébe esett volna. Valósult a hír, hogy a hinduk a Wheeler ezredes halála után capitulált egész helyőrséget, mintegy 240 hölgyvel és gyermekkel együtt, a capitulatio ellenére felkoncizolták. Naha Sahib, a ki ezt elkövette,

már korábban 132 európai menekültet koncizoltatott fel. — Boszu vágy, iszonyu, példánélküli boszút szomjuhozó vágy egész Angliában a pillanat uralkodó érzelme.

— Mint Párisból írják, Moldva előbbi kajmakámja Ghika Gergely herceg aug. 25-én Melun melletti kastélyában, melyet nem rég vásárolt, meglötte magát. Ez öngyilkosság valódi okát még nem tudják.

— Egy politikai regével lepnek meg az újabb párisi lapok — azon hírrel, hogy Osbornében véd- és dacszövegség jött volna létre Angol- és Franciaország közt. Higgye az optimista.

— A Franciaország és Porta közti diplomatiaild om vi-szály elmúltak tekinthető. Thouvenel bárót a szultán, Djemil beyt Napoleon császár fogadta.

A francia császár aug. 29-én este megérkezett a Chalonsi táborba. Oly nagy kiterjedésű lesz e tábor, hogy a jövő évben 100,000, két év múlva 150,000 ember férhet el benne.

— Egy moldovai határszéli levelezőnk től értesülünk: „Hogy az orosz kormány Beszerábiában az aldunakra vonatkozólag figyelő hadtestet tart, ezt ott járt több kereskedők egyhangu állítása kétségteljesen teszi. Ezt a szemfüles oroszról fel is kell tennünk; sőt ha mondaná róla valami, hogy ő nem figyel, szavára nem is hallgatnánk — ő jókor kel mindig, aranya! les mindenütt.“

Bécsi börze. Augustus 31-kén. Erd. urbéri papir 79³/₄. Magyar urbéri papir 81. Nemzeti kölcsön 84³/₁₆. Arany darabja 4 fr. 57¹/₂ kr. Ezüst 5³/₈.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉS.

Urbér kárpótlási tőke utalványozás.

A szebeni országos cs. k. főtörv. szék f. é. jul. 13-ról 3226 sz. a tudatja, hogy Somogyi Istvánnak héjasfalvi birtoka után 681 eft. 5¹/₂ kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 30-áig. Targyalása novemb. 28. d. e. 10-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 30-áról 6969 sz. a tudatja hogy Császár Miklósnak batoki és szótelki birtoka után 891 eft. 43 kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. octob. 4-éig. Targyalása f. é. decemb. 4-kén d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 14 ről 3314 sz. a tudatja hogy gróf Bethlen Ferencnek bethleni, malomi, felső-egresi és

fűgei birtoka után 22,942 eft. 27¹/₂ kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 26-áig. Targyalása f. é. novemb. 26-kán d. e. 9-kor.

A szebeni országos cs. k. főtörv.-szék f. é. jul. 13-ról 3292 sz. a tudatja, hogy elhalt Cseh Józsefnek, most Cseh Juliánná (?) héjasfalvi birtoka után 1243 eft. 15¹/₂ kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 26-áig. Targyalása

f. é. novemb. 26-kán d. e. 11-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 14-ről 3316 sz. a tudatja, hogy Kassai Juliánnának özvegy Burján Jánosnének pettyericei birtoka után 896 eft. 16¹/₂ kr. a koszt-falvi után 1011 eft. 6¹/₂ kr. kárp. tőke van utalványozva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 26-áig. Targyalása f. é. novemb. 26-kán d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

Legújabb cs. kir. szab. készítményei a diszgyógyszerészetnek a pipereasztal számára.

(142)

NÖVÉNYI.

SZÁL-HAJKENŐCS.

Ezen a vegyészeti kir. tanárának Berlinben Dr. Lindes-nek felhatalmazása mellett a legczélsebb művegytani eljárás szerint nagy gondal tisztán növényi vegyreszekből összeállított szál-hajkenőcs igen jótékonyan hat a hajnövesére, miután azt hajlékonyságában fenntartja s nem hagyja kiszáradni; e mellett a hajnak szép természetes fényt s nagyobb ruganyos-ságot kölcsönös, míg másfelől egyszersmind a hajvasztásnak a maga alakjában fenntartására is különösen alkalmas.

A csász. kir. szabadalmazott növényi szál-hajkenőcs csak eredeti darabokban árultatik, melyeknek hivatalosan letett jegyei zöld és aranybronzban vannak elkészítve.

Ára egy eredeti darabnak: 30 pkr.

A fentebbi szépségügyi szerek beltartalma fölöslegessé tesz minden további magasztalást — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznú szereknek czélsebszerűsége és jelességéről mindenki meggyőződhessek — s azok valódi minőségük egyedül csak:

Kolozsvárt Wolff J. gyógyszerésznél, valamint: Abrudbányán: Ferenczy Mihály; Beszterczén: Kelpt Frigyes és Dietrich-Fleischer; Déván: Büchler L. Erzsébetvárcson: Smidt Andr. Szebenben: Zóhrer F.; Brassóban: Stenner Fr. és Hoffmán; Marosvásárhelyt: Fogarasy Demeter; Szászsebesen: Weissórtel F.; Köhalom: Melas F. Ed.; Segesváron: Misselbacher B. F.; Székely-Udvarhely: Kaunc A. F.; Tordán: Welits György és Wolff G. gyógyszerésztárban.

BALZSAMOS

OLAJ-SZAPPAN.

Ezen a legújabb vegyészeti tapasztalatok szerint készített balzamos olaj-szappan nem csak tisztító, hanem egyszersmind puhaságot és frissességet is előmozdító tulajdonságai által megfelel mindazon kellékeknek, melyek egy tökéletesen jó toilettelés és egészség szappantól megkívántatnak, s ezért mint gyenge s egy-uttal hathatos napi módszer még a leggyengédebb és legerzékenyebb nők gyermekek bőrére nézve is bizton ajánlható.

A csász. kir. szabadalmazott balzamos olaj-szappan csak fekete betűkkel nyomott fehér paketaéskában árultatik, melynek elő részén e szavakat „Gesetzlich deponirt“ tartalmazó vörösnymású bélyeg van.

Ára egy eredeti paketaéskának: 20 pkr.

(224)

Stein Jánosnál Kolozsvárt és Wittich Józsefnél M. Vásárhelyt kapható:

Gyergyai Ferencz A MAGYAR NYELV SAJÁTSÁGAI RÖL. Ára 50 kr.

RAJZMINTAK. Fialat gyermekek számára. Angol előkép után. Második kiadás 1 ft. —

FELVILÁGOSÍTÁS a jövedelmi adóra 8 kr.

ERDELYI muzeum. Almanach 1857-re szerkesztették Szabó Richárd és Balázs Sándor: csinos borítékba kötve, ára 4 ft. p.

LENORMAND k a társaságikörökben nélkülözhetlen mulattató, nőtlen és hajdon fiatalok számára ára 12 kr. p.

SZATHMÁRY K. Magyarhon fénykora történeti regény 3 kötet ára 3 ft.

VÖRÖSMARTY
mellszobra 4 pengőf.

HUNYADI JÁNOS
szobra 8 pengőf.

Valódi schneebergi

(212)

NÖVÉNY-ALLOP

mell- és tudóbántalmakban szenvedőknek, orvosi rendszabály szerint a leghasználatosb frs növényekből sajátolva WILHELM FERENCZ neu-kirchényi és BITTNER GYULA gloggnitzi gyógyszerészek által készítve.

Ára 1 üvegesének használati utasítvánnyal együtt 1 ft. 12 pkr.

Két üvegesénél kevesebb nem rendelhető meg.

Két üvege bepakolásáért ládacsúba 10 kr. pp. számítatik.

Megrendelések, a díjak bérmentes beküldése után azonnal gyorsan és pontosan teljesítetnek.

A főraktár

BITTNER GYULA

gyógyszerésznél létezik Gloggnitzban.

Továbbá: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerésznél; Brassóban: Gyertyánffy; Tordán: Welits Simuel; és Wolff G. gyógyszer. M.-Vásárhelyen: Braun József és társánál; Aradon: Phobst F. J.; Temesváron: Kraul János; Lugoson: Arndt József; Verseczen: Carnass J.; Pancsován: Graff W. K. gyógyszer; Kúbiayban: Czitkavstó Balázsnál.

(38)

NÖVÉNY-FOGPOR

G. J. POPP-tól.

Fogorvos s az Anatherin-szájviz sat. kiv. tulajdonosa.

E növény-fogpor aként tisztítja a fogakat, hogy naponkinti használata által nemcsak a szokott, annyira kellemetlen borkó távolítatik el, de a fogak zomancza fejébb és gyöngédebb lesz; erősíti a foghúst, s ezáltal a már megromlott fogak épségét viszszaadja, és kellemes illattal a száj legrosszabb szagát is eltávolítja.

Egy skatulya ára 36 kr p. p. Található Kolozsvárt Wolff J. gyógyszerésztárban és Tordán Wolff Gábornál.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Mai számunkhoz előfizetési ívünk van mellékelve.